شينحۋا اگەنتتگى شولۋ جاريالادى

«مادەنيەتتڭ نەگزگى تۇلعالىق سيپاتن بەكەمدەيك ـــ "ەكنى ۇشتاستىرۋدڭ" كەلەلى ٴمانن جەتە ٴتۇسنۋ جونندە جەلىلەس شولۋ (6)»

شينحۋا اگەنتتگنڭ 6 ـ ايدڭ 23 ـ كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حابارى. شينحۋا اگەنتتگى 6 ـ ايدڭ 23 ـ كۇنى «مادەنيەتتڭ نەگزگى تۇلعالىق سيپاتن بەكەمدەيك ـــ "ەكنى ۇشتاستىرۋدڭ" كەلەلى ٴمانن جەتە ٴتۇسنۋ جونندە جەلىلەس شولۋ (6)» اتتى شولۋدى جاريالادى.

ماقالادا بلاي دەلندى: "'ۇشتاسترۋ' مادەنيەتتڭ نەگزگى تۇلعالىق سيپاتن بەكەمدەدى، جاڭا داۋردەگى جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسن جاراتۋ ـــ مادەنيەتتڭ وسى ٴبىر نەگزگى تۇلعالىق سيپاتننڭ ەڭ پارمەندى بەينەلەنۋى".

باس شۋجي شي جينپيڭ مادەنيەتتى جالعاسترۋ، دامتۋ اڭگمە ماجلسسندە "مادەنيەتتڭ نەگزگى تۇلعالىق سيپاتى" سندى كەلەلى تۇجرىمدى ايقىن العا قويىپ، "ەكنى ۇشتاستىرۋدڭ"، اسرەسە، "ەكنشى ۇشتاستىرۋدڭ" كەلەلى ٴمانن تەرەڭ بايمداپ، جوعارى دەڭگەيدە قورتندلادى.

ماقالادا منالار اتاپ كورسەتلدى: مادەنيەتتڭ نەگزگى تۇلعالىق سيپاتى بولعاندا عانا، مادەنيەت مانندەگى معم وزندڭ دارالىق بولادى، جاڭا مادەنيەت بورشن ارقالايتن تاباندلىق پەن سانالىلىق بولادى. مادەنيەتتڭ نەگزگى تۇلعالىق سيپاتنا سۇيەنگەندكتەن، جۇڭگو حالقى جەگەرى تاسقنداپ، دەربەس، وزنە ـ ٴوزى قوجاين بولىپ، ٴوز جولمەن ٴجۇرىپ، جۇڭحۋا ۇلتنڭ وسى زامانعى وركەنيەتن بەرك سەنممەن گۇلدەندردى.

ماقالا 3 بولككە بولنگەن: "ەكنى ۇشتاسترۋ" جۇڭحۋا ۇلتنڭ مادەنيەت نەگزگى تۇلعالىق سيپاتن بەكەمدەدى؛ مادەنيەتتڭ نەگزگى تۇلعالىق سيپاتى جۇڭحۋا ۇلتنڭ دۇنيە ٴجۇزى ۇلتتارى اراسندا قاسقايىپ تۇرۋنا مۇمكندك جاسادى؛ مادەنيەتتڭ نەگزگى تۇلعالىق سيپاتن بەكەمدەپ، جۇڭحۋا ۇلتنڭ وسى زامانعى وركەنيەتن قۇلشنا قۇرايىق.

ماقالادا بلاي دەلندى: كۇللى ترشلك تەك ٴتۇپ تامرن ساقتاي بلگەندە عانا جالعاسا الادى. جۇڭحۋا ۇلتنڭ عاسرلار بويى قالپتاسترعان جانە تۇپتاعان تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەتنەن ٴنار الىپ جانە اقىل ـ پاراسات قابلداپ، ٴوز مادەنيەت مۇراتمزعا، مادەنيەت قۇندلقتارمزعا جوعارى دەڭگەيدە سەنم بايلاپ، ٴوز مادەنيەتمزدڭ ومرشەڭدگنە، جاسامپازدعنا جوعارى دەڭگەيدە سەنم بايلاپ، مادەنيەتتڭ نەگزگى تۇلعالىق سيپاتن ۇزدكسز بەكەمدەسەك، ٴسوز جوق، وسى داۋدرمزگە ٴتان جاڭا مادەنيەتتى جارققا شعارىپ، جۇڭحۋا ۇلتنڭ وسى زامانعى وركەنيەتن ويداعىداي گۇلدەندرە الامز.

ەكلكتى جايىلاپ تولىق
مازمۇنن وقڭزدار

(باسى 1 ـ بەتتە)

ەركن تۇنياز جۇمس باسندا بەدەل شەكارا وتكەلنڭ ورنن تاڭداۋ جاعداينا تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگزىپ، قاتستى جاعدايدان بەرلگەن مالمەتتى تڭدادى ٴارى تەڭز دەڭگەيىنەن 4269 مەتر بيكتەگى بەدەل جۇڭگو ـ قرعزستان شەكاراسنداعى 3 ـ ٴنومرلى شەكارا بەلگسنە بارىپ، وتاننڭ شەكارا بەلگسن قزل بوياۋمەن باسترا سزدى. ول بلاي دەپ باسا دارپتەدى: نەگزگى تۇلعالىق رولدى تولىق ساۋلەلەندرىپ، شەكارا وتكەلن جوعارى دەڭگەيدە جوبالاپ، جوعارى ولشەممەن ويداعىداي قۇرىپ، شەكارا وتكەلى قۇرلسن لگەرلەتۋدڭ جاڭا شارالارن باتلدقپەن قاراسترىپ، ونى رايونمزدڭ سرتقا ەسك اشۋنداعى "جاڭا تانسقسى" ەتىپ تۇلعالاۋ كەرەك. ەركن تۇنياز شەكارا قورعانسى مندەت وتەۋ ٴتۇينى، شەكارا ساقشى ستەر پۋنكتى، شەكارا قورعانس ليانى سياقتى جەرلەرگە بارىپ، ٴبرنشى شەپتەن تاپجلماعان شەكارا كۇزەتۋشلەرگە، مندەت وتەپ جاتقان حالق ساقشلارنا، اسكەري بولمدەگى وفيتسەر ـ اسكەرلەرگە، ت . ب امانداسپ، ولاردان حال سۇراپ، كوپشلكتڭ قزمەت ورنن تياناق ەتىپ، كۇش ۇستنە كۇش قوسىپ، تاعى دا تلك ۇلەس قوسىپ، وتانمزدڭ شەكارا لەنياسن باستان ـ اياق تڭعلقتى ويداعىداي قورعاپ، شينجياڭنڭ قوعام ورنقتلعى مەن باياندى تنشتق باس نساناسن جۇزەگە اسرۋعا كۇش ـ قۋات ارناۋن ٴۇمت ەتتى.

تورعات شەكارا وتكەلندە ەركن تۇنياز شەكارا وتكەلنڭ جۇمس جاعداين جانە شەكارا وتكەلنڭ تاس جول قۇرلسى اياقتالسن ەگجەي ـ تەگجەيلى ۇعستى. ەركەشتام شەكارا وتكەلنڭ مەملەكەت قاقپاسندا جانە كەدەنەن ٴوتۋ اۋماعندا ەركن تۇنياز جۇمس باسندا شەكارا وتكەلندە كەدەنەن ٴوتۋ، جۇڭگو ـ قرعزستان دوستق كوپرى قۇرلسى، شەكارالق تۇرعندار بازارى، ت . ب جاعدايلارعا تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگزىپ، نەگزدك قۇرلعلار قۇرلسى سەرپنن ارتترىپ، كەدەننەن ٴوتۋ ونمدلگى مەن قزمەت وتەۋ دەڭگەيىن ۇزدكسز جوعارلاتىپ، شەكارالق تۇرعندار بازارننڭ ساۋدا ساياساتن تياناقتاندرۋ كەرەكتگن باسا دارپتەدى.

تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ بارسندا ەركن تۇنياز تاعى "حالق ونەگەسى" بۇرماحان مولدوعا، "ەڭ ارداقتى كۇرەسكەر" ۋ دىڭيۇنعا اماندسا بارىپ، حال سۇرادى.

ەركن تۇنياز تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋدە بلاي دەپ باسا دارپتەدى: دامۋ مەن حاۋپسزدكتى شن ماننده ٴبىر تۇتاس جوسپارلاپ، ورنقتلقتى قورعاۋ قزمەتن تيتتەي دە بوساڭستپاي مقتى يگەرىپ، جۇڭحۋا ۇلتى ورتاق تۇلعا تانمن ناقتى، جاندى، ٴونمدى تۇردە بەرك ورناتىپ، بۇقارانى مۇمكندگنشە ىنتماقتاسترىپ، جۇرت تلەگن ۇيسترۋ كەرەك. "8 ٴىرى كاسىپ سالاسى شوعرى" قۇردلسن تڭعلقتى لگەرلەتىپ، تزبەكتى ۇزارتۋ، تزبەكتى تولقتاۋ، تزبەكتى كۇشەيتۋ جاعنا كۇش سالىپ، جاسل كەن، جاڭا ەنەرگيا، جاڭا ماتەريال سياقتى ەرەكشەلككە، باسمدلققا يە كاسىپ سالالارن ۇزدكسز زورايتۋ، كۇشەيتۋ كەرەك. ساياسي دەڭگەيدى شن ماننده جوعارلاتىپ، سرتقا ەسك اشۋ كەلەلى جاعداين شعار ٴتۇيىن ەتىپ، شەكارا وتكەلى قۇرلسن كۇشەيتىپ، يمپورت ـ ەكسپورت ونمدەرن مانەرلەۋ كاسبن كۇش سالا دامتىپ، شەكارا وتكەلى قۇرلسى مەن مادەنيەت ـ ساياحاتتڭ توعسپالى دامۋن جەبەپ، شەكارا وتكەلى ەكونوميكاسننڭ كاسىپ سالاسى ەكونوميكاسنا بۇرلس جاساۋن لگەردلەتۋ كەرەك.

(باسى 1 ـ بەتتە)

مايتاۋ ـ كۇشار تاس جولندا اۆتوكولك قاتناپ، شينجياڭنان سرت جەرلەردەن كەلگەن قرۋار ساياحاتشنى شينجياڭدى ٴوز كولگمەن ساياحاتتاۋعا باۋرادى. 6 ـ ايدڭ 23 ـ كۇنى 13 مڭنان استام اۆتوكولك قارامايلى قالاسنڭ مايتاۋ رايوننان مايتاۋ ـ كۇشار تاس جولنا كرىپ ـ شقتى. شينجياڭ مەن يۇننان، چيڭحاي، گۇيجوۋ سياقتى جەرلەر كورنسى كوركەم، كليماتى جايلى بولعاندقتان، كوپتەگەن جاستاردڭ ٴوز كولگمەن ساياحاتتاۋداعى، سالقنعا تارتىپ ساياحاتتاۋداعى قزۋ تالعامنا اينالدى. دۋان ـ ۋ دەمالسى كەزندە بۇكل شينجياڭ شينجياڭنڭ سرتنان 544 مڭ 200 ادام ـ رەت ساياحاتشى قابلداپ، سايكەس مەزگلدەگدەن 179.99% ارتتى؛ ساياحات كرسى 2 ميلليارد 871 ميلليون يۋانعا جەتىپ، سايكەس مەزگلدەگدەن 248.42% ارتتى. بۇكل شينجياڭنڭ جەر ـ جەرندە مادەنيەت جانە ساياحات ونمدەرمەن قامداۋ مولايىپ، مەرەكە مادەنيەتننڭ ٴمانى تولىق ايگلەندى. ايداعار قايق جارىسى، قياق كۇرش ٴتۇيۋ، سونداي ـ اق بەيزاتتق مادەني مۇرالارى جانە ٴداستۇرلى ۇلتتق سالت ـ سانا قيمىلى سياقتلار ادامداردڭ دەمالس كەزندەگى تۇرمسن مادەنيەت تنسنا بولەدى. جەر ـ جەر ساياحات دەمالس قيمىلدارن، ساياحات ارقلى حالققا تيمدلك جاساۋ شارالارن ۇگتتەۋدى، جالپلاسترۋدى كۇشەيتىپ، قويۋ مەرەكەلك راي قالپتاسترىپ، ساياحات تۇتنۋن كەڭەيتتى.

6 ـ ايدڭ 22 ـ كۇنى جەمسارى اۋدانى حوجيا اۋلاسندا "2023 حۋافۇ كيمن كيۋ. بەيتيڭدە قياق كۇرشتەن ٴدام تاتۋ" دۋان ـ ۋ جەلىلەس قيمىلدارن وتكزدى. تاڭ ٴداۋرى ستيلندە كۇيشان ٴبيى، حۋشۋان ٴبيى، حانفۇ كيم ـ كەشەكتەرن كورسەتۋ سياقتى نومرلەر ادامدارعا جاڭالىق سەزلدى، حانفۋ كيمن كيىپ، قياق كۇرشتەن ٴدام تاتىپ، وين نومرلەرن تاماشالاپ، شام جۇمباعن شەشۋ، قولونەر ستەۋ سياقتى ٴبىر قدرۋ باي مازمۇندى، الۋان ٴتۇرلى، دۋماندى ترشلك تنسنا تولى قيمىلدار ساياحاتشلارعا ٴداستۇرلى مادەنيەتتڭ تارتمدلعن تەرەڭ سەزندردى.

2023 ـ جلعى قوبقسارى موڭعۇل اۆتونوميالى اۋدانى ساعانكول اۋلنڭ تۇڭعش كەزەكتى "ماحابات كولن" اينالۋ ۇسترتتەگى دالالق جۇگرۋ جاردسى مەملەكەتتڭ 4A دارەجەلى ساياحات كورنس رايونى ـــ سۇڭحايۋاندا باستالىپ، گانسۋ، حنان، لياۋنيڭ، سچۋان جانە شينجياڭنان كەلگەن 200دەن استام جۇگرۋ اۋەسكەرلەرن باۋرادى.

يڭسار اۋدانى نانحۋ ساياحات دەمالس رايوننندا "سۇيسپەنشلككە تولى دۋان ـ ۋ مەرەكەسن تويلاۋ، باقىتتى يڭسار" دۋان ـ ۋ تاماشا مەزگلى جەلدلەس مادەنيەت ـ ساياحات قيمىلن وتكزدى، بۇكل اۋدانداعى 14 اۋىل ـ قالاشق پەن شينجياڭ ٴوندرس ـ قۇرلس بيڭتۋاننڭ 3 ـ شسى، تۇمشۇق قالاسى دۇڭفلڭ ەگس الاڭنان كەلگەن 15 ايداعار قايق اترەتى "جلدامدق پەن شابتتى" كورسەتتى، اترەت مۇشەلەرى باراباننڭ ىرعاعنا لەسىپ، كول بەتنندە ەسكەكتەرن ەستى، ناق مايداندا كورەرمەندەردڭ الاقايلاعان ٴۇنى قۇلاق تۇندردى.

ساناق ساندى مالمەتتندە كورسەتلۋنشە، جۇڭحۋانڭ تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەتن ساۋلەلەندرەتن ٴتۇرلى ۇلتتق سالت ـ سانا قيمىلدارى ساياحاتشلاردڭ قارسى الۋنا يە بولۋدان سرت، قۇمدى ٴشول ساياحاتى، جاياۋ ساياحاتتاۋ، تومەن كەڭستكتە ساياحاتتاۋ سياقتى ساياحاتتڭ جاڭا كاسىپ كۇيلەرى دە قارسى الۋعا بولەنگەن.

(باسى 1 ـ بەتتە)

بۇل ٴىستڭ وڭاينا ۇمتلاتن، پايدالسنا جۇگرەتن ستيل بەينەسى بولادى، بۇقارانى قالايشا ريزا ەتە الادى؟ قين ماسەلەلەردەن تايساقتاماي، قاشقالاقتاماي قيندقتا قارسى اتتانىپ، بۇقارانى ۇزاق ۋاقتتان بەرى بەيمازا ەتىپ كەلگەن ۋايمداتاقان، مازالاعان، الاڭداتقان ستەردى تۇبەگەيلى شەشكەندە عانا، حالق بۇقاراسنڭ تابس سەزمى اناعۇرلم كۇشەيەتن بولادى، نەگزگى تاقرىپتىق تاربيە دە ناقتى ونمدلككە قول جەتكزەتن بولادى.

نازاردى تاعى ماسەلەنڭ وزنە شوعرلاندرساق، "ٴسڭستى، ۇلكەن، قين" ماسەلەلەردى شەشۋ قين بولعانمەن، الايدا شەشلمەيتن نارسە ەمەس. "بۇقارانى سابلتۋدڭ" ورننا "ساندى مالمەتتى ىسكە قوسۋ" ٴار ۇلت بۇقاراسننڭ ٴىس بترۋدە "ەڭ كوپ بولعاندا ٴبىر رەت بارۋ" تلەگن برتندەپ رەالدقا اينالدىردى؛ اۋل شارۋاشلق ونمدەرنە "ينتەرنەت" قاناتن جالعاعان سوڭ شينجياڭنڭ ەرەكشە اۋل شارۋاشلق ونمدەرى اناعۇرلم تەز، اناعۇرلم شالعايعا ساتلدى؛ "دارەتحانا توڭكەرسن" كۇش سالا لگەرلەتۋ ساياحات كورنس وڭرلەرندە دارەتكە وترۋ قين بولۋ ماسەلەسن نەگزنەن شەشتى... تاياۋ جلداردان بەرى رايونمز ٴداۋر قادامنا ٴجتى لەسىپ، جاڭا يدەيا، جاڭا ۇستانم، جاڭا ۇلگى قولدانىپ ٴبىر قدرۋ "ٴسڭستى، ۇلكەن، قين" ماسەلەلەردى شەشتى. اماليات سرقات سەبەبن ٴدال تاۋىپ، شن ماننده يدەيانى ازات ەتىپ، كوزقاراستى جاڭالاپ، ٴادس ـ جولدى دۇرس تاپقاندا عانا "ٴسڭستى، ۇلكەن، قين" ماسەلەلەر وڭاي شەشلىپ، ەكونوميكانڭ، قوعامنڭ جوعارى ساپالى دامۋنا قوزعالس ەنەرگياسن ۇستەيتندگن دالەلدەدى.

ارينە، "ٴسڭستى، ۇلكەن، قين" ماسەلەلەرگە كرسۋ دە استە وڭاي ٴىس ەمەس. ٴىشنارا ماسەلەلەر كوپ جاقتڭ مۇددە قاتناسن ٴبىر تۇتاس جوسپارلاپ سايكەسترۋگە مۇقتاج ٴارى شنايى دا ناقتى ستەۋگە مۇقتاج، كەي كەزدەرى تاعى ناقتى قارجى قوسۋعا دا مۇقتاج بولادى، مەڭگەرۋگە بولاتن، تياناقتاناتن شەشۋشى شارالاردى تاۋىپ شعا الماساق، تابسقا جەتۋ قينعا سوعادى. ماۋ زىدۇڭ بلاي دەگەن بولاتن: "ٴبىزدڭ مندەتمز ـــ وزەننەن ٴوتۋ دەلك، ٴبىراق كوپر بولماسا نەمەسە قايق بولماسا وزەننەن ٴوتۋ مۇمكن ەمەس. كوپر نەمەسە قايق ماسەلەسى شەشلمەسە، وزەننەن وتەمن دەۋ بوس ٴسوز بولىپ قالادى". "ٴسڭستى، ۇلكەن، قين" ماسەلەلەردى شەشۋدڭ تەتگى وزەننەن وتەتن "كوپر نەمەسە قايق". كەزەكتە مەيلى شينجياڭنڭ "پوچتا اقسن ارقالاماۋ، زات جونەلتپەۋ" ماسەلەسن شەشۋدى، الدە ينجەنەريا قۇرلس سالاسنداعى شارۋا جۇمسكەرلەرگە ەڭبەكاقى تولەۋدى جالپى بارستق باقىلاۋ ـ باسقارۋدى جۇزەگە اسرۋدى لگەرلەتۋ بولسن، ٴادس ويلاپ، "كوپر نەمەسە قايق" ماسەلەسن شەشۋگە باسا ٴمان بەرۋ كەرەك، وسلاي بولعاندا عانا، ٴبىز قين ستەردى ويداعىداي بترە الامز.

نەگزگى تاقرىپتىق تاربيە ورسەتەتۋدە جارققا شققان جاڭا ماسەلەلەردى شەشىپ عانا قويماي، ونان دا ماڭزدسى، "ٴسڭستى، ۇلكەن، قين" ماسەلەلەرگە قاراي ۇمتلىپ، "ٴسڭستى، ۇلكەن، قين" ماسەلەلەرگە لەسە ٴجۇرىپ، "ٴسڭستى، ۇلكەن، قين" ماسەلەلەردى قاداعالاي تۇزەتىپ، حالق بۇقاراسنا قين ماسەلەلەردى شەشۋدڭ، قين جاعدايدان ارىلتۋدڭ ٴىس جۇزندك تابسن شنايى سەزندرۋ كەرەك، وسلاي بولعاندا عانا، بۇقارانڭ نەگزگى تاقرىپتىق تاربيەگە ريزا بولۋ دەڭگەيى بارنشا جوعارلايتن بولادى.

يالقۇنتاع باۋرايىنداعى مڭ جلدق بايرعى قستاق شت جاڭا بەينەگە ەندى

جوعارى ساپالى دامۋ جونندەگى تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ ساپارى . شعس شينجياڭ اۋماعى ④

☐ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتنڭ تلشلەرى
گۋان مڭيك، دوۋ شيڭجۇن

ٴبىر بايرعى قستاقتى قايتكەندە "كەلبەت" پەن "سالاۋاتقا" بىردەي يە ەتۋگە، ٴارى قستاقتڭ ۇلتتق سالت ـ سانا ەرەكشەلگن ساقتاپ، ٴارى ترشلك تنسى مەن ومرشەڭدك كۇشن تاسقنداتۋعا بولادى؟

6 ـ ايداعى تۇرپاندا كۇن شجىپ تۇر. يالقۇنتاع ەتەگندەگى ٴپىشان اۋدانى تۇيىق اۋلى تۇيىق قستاعنا بارا قالساڭز، بايرعى تۇت اعاشى مەن جاپ ـ جاسل ٴجۇزم ساباعى بىردەن كوزگە تۇسەدى، تۇپ ـ تۇنق سۋباش وزەنى قستاقتى ەندەي ٴوتىپ اعىپ جاتر.

2022 ـ جلى 7 ـ ايدڭ 28 ـ كۇنى جۇڭشان داشۋەسى مەن شينجياڭ داشۋەسى برگە قۇرعان شينجياڭنڭ تارىيحي مادەنيەتتى جانە ساياحاتتى بايانداي دامتۋ ٴتۇيىندى تاجريبەحاناسى تۇيىق قزمەت پۋنكتى ماڭدايشالىق استى، اتالعان قزمەت پۋنكتى مەن ٴپىشان اۋداندىق ۇكمەت "تۇيىق جوسپارن" باستادى، مۇنداعى ماقسات — علمي جوبالاۋ ارقلى ۇلتتق سالت ـ سانا، اۋەلگى ەكولوگيالق مادەنيەت ـ ساياحات قستاعن تۇلعالاپ، قستاق تۇرعندارننڭ ساياحات ارقلى بايۋنا كومەكتەسۋ.

"بۇل قستاعمزدا ەگلگەن قۇمل قاۋنى، ٴدامى ٴتىل ۇيرەدى، شرنى مول"... ٴتلشى سول جەردڭ وزندە تۇرپان كاسپتك تەحنيكالق شۋەيۋاننڭ وقتۋشسى ليۋ شۋەنڭ تكە تاراتۋ ارقلى تۇراپكەرلەرگە تۇيىق قستاعننڭ اۋل شارۋاشلعى ونمدەرن تانسترىپ جاتقاندعن كوردى. شينجياڭ داشۋەسنن وقۋ تاۋسقانان كەين، ول "تۇيىق جوسپارنا" قاتناسپ، ەركتى قزمەت وتەۋ ارقلى قستاق تۇرعندارنا مەملەكەتتە ٴبىر تۇتاس قولدانلاتن ٴتىل تاربيەسن ورستەتىپ، ينتەرنەتتە تكە تاراتۋ شەبەرلگن ۇيرەتىپتى.

جۇڭشان داشۋەسى ساياحات شۋەيۋاننڭ پروفەسسورى باۋ جيگاڭ بلتر قزمەت پۋنكتننڭ ماڭدايشالىق اسۋ سالتنا قاتناسقان، 6 ـ ايدڭ 20 ـ كۇنى تۇيىق قستاعنا تاعى كەلدى، ول قۋانشپەن: "راسندا وزگەرس زور ەكەن، قستاقتا ساياحاتشلار ٴىين ترەسەدى، قورشاعان ورتا بارعان ساين جاقسارۋدا"، ـ دەدى.

تۇيىق قستاعنا بارساڭز، قستاق تۇرعندارى تابيعي جەر ٴتۇزلسى بوينشا سالعان توپراق قۇرلمدى ٴداستۇرلى تۇرعن ۇيلەر الدمەن كوزگە شالنادى. قستاقتڭ ەجەلگى بەت ـ بەينەسن ساقتاپ قالۋ ٴۇشن، ٴبىر جل شندە "تۇيىق جوسپارى" جوعارى مەكتەپتەردڭ وقتۋشى ـ وقۋشلارن قاتستى تاراۋلارمەن برلەسىپ، كوپ رەت ناقتى ورندا تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگزۋگە تاڭداپ جبەرىپ، تۇيىق قستاعننڭ ٴداستۇرلى قستاعن قورعاۋ جانە دامتۋ جوباسن جاسادى.

"تۇيىق قستاعى ەل شندەگى ەڭ كەمەلدى ساقتالعان توپراق قۇرلمدى بايرعى قستاق، 'توپراق قۇرلس مۇراجايى' دەپ اتالعان". "تۇيىق جوسپارنا" قاتناسقان شينجياڭ داشۋەسى ساياحات شۋەيۋاننڭ وقتۋشسى ابدوللا ابلەز بلاي دەپ تانسترىدى: بۇكل قستاقتا 19 باعالى مادەني مۇرا مەن ەجەلگى ەسكەرتكش بار. "تۇيىق جوسپارى" تۇيىق قستاعننڭ ۇيلەرنە "ٴبىر ٴۇيدى ٴبىر بولەك جوبالاۋ" سندى دارالىقتا يە قورعاۋ شاراسن قولدانىپ، بايرعى قستاقتڭ كەلبەتن ساقتاۋمەن برگە، قستاقتڭ مادەنيەت پەن ساياحاتتى توعسترا دامتۋداي جاڭا تالابن قاناعاتتاندردى.

"ٴار كۇنى كوپتەگەن ساياحاتشى دۇكەنمە كەلىپ ايالدايدى، ولار ٴبىزدڭ سۋسنمزدى ۇناتىپ شەدى، وسى ارادا سۋرەتكە ٴتۇسىپ، ەستەلك قالدرۋدى ٴتىپتى دە جاقسى كورەدى". "تۇرعن ٴۇيدڭ يەسى، 27 جاستاعى نۇرمامەت احمەت: بيل ٴۇيدى بۇكلدەي قايتا اشەكەيلەپ بەزەندرىپ، ٴتىپتى دە كوپ ساياحاتشنى شاعن اۋلاما كەلىپ قوناق بولۋعا باۋرادى جوسپارلاپ وترمن"، ـ دەدى.

"بۇل ارانڭ قۇرلستارى وزگەشە، تۇرعندارى مەيماندوس، بۇل ارادا مەن وتە كوڭلدى وينادم، قايتىپ بارعان سوڭ تۇس ـ تۇعان، دوس ـ جاراندارما كوبرەك تانستىرامن"، ـ دەدى تۇيىق قستاعنا تۇڭعش رەت كەلگەن شياڭگاڭدق بويجەتكەن حى ديڭشين تۇرعن ۇيلەردڭ بايرعى كوركەمدگنە تاڭ قالىپ.

وسى مڭ جلدق بايرعى قستاقتا مادەنيەت ـ ساياحات كاسىپ سالاسننڭ دشكەرلەي توعسا دامۋى اۋل ـ قستاقتى گۇلدەندرۋگە كۇش ۇستەيتن "التن كلتكە" اينالدى.

"تۇيىق قستاعننڭ كورنسى وزگەشە، ونڭ ۇستنە مادەنيەت مايەگى قالڭ"، ـ دەدى ٴپىشان اۋداندق پارتكومنڭ تۇراقتى مۇشەسى، ۇگت ٴبولمنڭ باستعى جين ليڭ، ـ اۋدانمز تۇيىقتڭ تاريحي مادەنيەتننڭ ٴمانن تەرەڭدەي اشىپ، "تۇيىق جوسپارن" لگەرلەتىپ، بايرعى قستاقتڭ "قان جاساۋ يقۋاتن" كۇشەيتىپ، قستاق تۇرعندارننڭ مادەنيەت مۇرالارن قورعاۋعا، ساياحاتتى دامتۋعا جانە اۋل ـ قستاقتى گۇلدەندرۋگە ات سالسۋ بەلسەندلگن تولىق جۇملدرىپ، تۇيىق كورنس ٴوڭرننڭ ساپاسى مەن قزمەت وتەۋ فۋنكتسياسن ۇزدكسز جوعارلاتىپ، وسى مڭ جلدق بايرعى قستاقتى شت جاڭا بەينەگە ەنگزبەكشى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

بۇعان جالپى 556 ميلليارد 100 ميلليون يۋان قارجى قوسلعان. نەگزنەن ستراتەگيالق جاڭادان گۇلدەنگەن كاسىپ سالاسى، بايلق شوعرلانعان كاسىپ سالاسى، ەڭبەككۇش شوعرلاندعان كاسىپ سالاسى، ەكونوميكا ـ ساۋدا، زات اينالمى سياقتى ٴتۇيىندى ينجەنەريالاردى قامتيدى.

1 ـ ايدان 5 ـ ايعا دەين اقسۋ اسا جۇقا قوس اينەكتى جوعارى ٴونمدى فوتوۆولتتق بولشەكتەردى زەردەلى جاساۋ نسانى، مەيشڭ كەن كاسبى كۇنەس اۋداننڭ قاتپاسۋ التن (مس) رۋداسن قازۋ ـ سۇرپتاۋ ينجەنەرياسى، تۇرپان يۋندا كاسىپ سالاسى باقشاسى قۇرلس نسانى سياقتى 19 كاسىپ سالاسى نساننڭ قۇرلسى تڭنان باستالىپ، 2 ميلليارد 330 ميلليون يۋان قارجى قوسلعان.

ورتا بولكتەگى حشڭ كرەمني كاسبننڭ جلنا 200 مڭ تونا كرەمني نەگزدى جاڭا ماتەريالدار ٴوندرۋ كاسىپ سالاسن ٴبىر تۇلعالاندرۋ نسانى، جۇندۇڭ شينتى ەنەرگيا سەرىكتەستگننڭ 200 مڭ تونا ساپتداعى جوعارى كوپ كريستالدى كرەمنيدڭ 1 ـ مەرزمدك نسانى، حۋاتايدڭ جلنا 30 مڭ تونا جوعارى يقۋاتتى تيتان جانە تيتان قوسپالى جاڭا ماتەريال ٴوندرۋ نسانى، رۇيزى توقماسننڭ جلنا 500 مڭ ۇرشق ماقتا توقماشلق نسانى، تارباعاتاي حالقارالق زات اينالمى باقشاسى نسانى (1 ـ مەرزم) سياقتى 14 ٴتۇيىندى كاسىپ سالاسى نساننڭ قۇرلسى جەدەلدەتدلىپ، قارجى قوسۋدڭ ورندالۋ مولشەرى 33%تەن جوعارى بولدى.